

TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2004 m. lapkričio 11 d.

Nr. 46 (627)

Unikalus paminklas dviejų totalitarinių režimų aukoms

Lapkričio 2 d. Vilniaus Tuskulėnų parke buvo iškilmingai atidarytas kolumbariumas, kuriame – per septynis šimtus urnų su KGB nužudytų žmonių palaikais. Kolumbariumo pašventinimo ir genocido aukų pagerbimo ceremonijoje dalyvavo Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos pirmininkas dim. kpt. J.Čeponis, partizanų apygardų atstovai su vėliavomis, gausus būrys rezistentų, ministras pirmininkas A. Brazauskas, vidaus reikalų ir krašto apsaugos ministrai V. Bulovas ir L. Linkevičius, kariuomenės vadas gen. mjr. V. Tutkus, buvęs kariuomenės vadas gen. mjr. J. Kronkaitis, Kultūros ministerijos ir kitų žinybų atstovai, katalikų, stačiatikių ir evangelikų dvasininkai. Po mons. G. Grušo maldos "Aidijos" choras sugiedojo "Viešpaties Angelą".

Architektų grupė, vadovaujama prof. V. Čekanausko, M. Šaliamoro, ir skulptorius G. Karalius suprojektavo išties įspūdingą statinį, kuris taps vienu iš labiausiai lanko-

mų. Kiekviena urna su aukos palaikais pažymėta numeriu. Urnos sudėtos į "narvelius". Į jas galima pažvelgti einant lanko formos koridoriumi, juosiančiu centrinę erdvę, kurioje atidarymo ceremonijos metu giedojo choristai. Identifikuoti 47 palaikai. Numatyta vėliau ant urnų priekinės pusės, šalia numerio, išgravuoti aukos vardą ir pavardę. Beje, kai kurių žmonių palaikai palaidoti ne čia, pavyzdžiui, vyskupo V. Borisevičiaus – Telšių katedros kriptoje, kun. P. Gustaičio, Žemaičių legiono vado J. Šeimaškos-Liepos, Tauro apygardos Vytenio būrio laisvės kovotojų, psk. J. Bekampio-

Šalmo, psk. A. Žukausko-Lizdeikos, gr. A. Gustaičio-Kimo, eil. V. Barono palaidoti su priderama pagarba kitų miestų kapinėse.

Išskirtinė paminklo reikšmė

Paminklas tikriausiai neturi sau lygių nei Europoje, nei pasaulyje. Genocido technologijos baigiamasis etapas – fizinis suimtųjų naikinimas. 1944–1947 m. Vilniuje jis buvo vykdomas konvejeriniu būdu. Komunistų partijos parankiniai – čekistai – supaprastino "liaudies priešų" sunaikinimo technologiją. Jie patys, su retomis išimtimis, verbuodavo šnipė-

lius, skundikus, informativus, patys suimdavo įskųtuosius, įtariamuosius, patys juos apkaltindavo, patys teisdavo, patys mirties nuosprendžius įvykdydavo, patys aukų palaikus slapta užkasdavo ar naikindavo, patys rūpinosi dezinformacija ir kitomis priemonėmis, galinčiomis užmaskuoti jų nusikalstamą veiklą ir apsaugoti juos pačius, kartu ir visą totalitarinio režimo sistemą nuo kaltinimų ir įkalčių, patvirtinančių jų padarytus karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui – genocidą.

Tuskulėnų kolumbariumo reikšmė keliariopa.

(keliamo į 4 psl.)

Renginio dalyviai prie kolumbariumo

Jaunimas pagerbė partizanų atminimą

Visi, atvykstantieji į Druskininkų kurortą, nuo kalnelio, kur įsikūrusi autobusų stotis, gali pasigrožėti puikia

dinimu – Mergelės akys. Jis įsispraudęs tarp medžių, krantai pelkėti, apaugę krūmokšniais, sunkiai prieinami.

Senamiesčio vidurinės mokyklos penktokai prie neseniai pastatytos rodyklės

Druskonio ežero panorama. Tačiau net daugelis vietinių gyventojų negalėtų pasigirti iš arčiau matę visai šalia esantį ežerėlį poetišku pava-

Gal todėl okupantai ir kolarantai šią vietą buvo pasirinkę "laidoti" nužudytų, nukankintų partizanų kūnus.

(keliamo į 5 psl.)

TS pirmininkas dalyvavo ELP vadovų susitikime

Iš Meiso (Belgijos karalystė), kur lapkričio 4–5 d. vyko Europos liaudies partijos (ELP) vadovų susitikimas, grįžo Tėvynės sąjungos pirmininkas Andrius Kubilius. Susitikime dalyvavo konservatorių ir krikščionių demokratų partijų vadovai iš visos Europos Sąjungos, premjerai bei EK komisarai, atstovaujantys Liaudies partijai.

"Buvo svarstomos Europos Komisijos formavimo problemos, kurios iškilo socialistams ir iš dalies liberalams Europos Parlamente ėmusiis tam tikros revanšinės atakos prieš dešiniųjų atstovą – Europos Komisijos pirmininką Barosso. Visų buvo traktuojama, kad tai sąmoningas kairiųjų veiksmas per Buttiglione atakuojant dešiniųjų Komisijos pirmininką. Buvo svarstoma, kaip šią problemą išspręsti greičiau, turėti stabilią, energingą Komisi-

ją ir pabandyti gražinti kairiuosius į atsakingesnio veikimo kelią. Buvo konstatuotas gana keistas kairiųjų elgesys Europos Parlamente, kai puolama komisija, tarsi ji būtų vien tik dešiniųjų institucija. Kai kurių šalių vadovai norėjo didesnių pakeitimų Komisijoje, ypač atkreipdami dėmesį į silpnesnius komisarus, atstovaujančius kairiajai pusei.

Kitas klausimas, sulaukęs daug diskusijų – tai Turkijos narystė ES. Čia irgi išryškėja kelios priešingos tendencijos. Vokiečiai labai aiškiai formulavo nesutikimą su galima Turkijos naryste. Ir prancūzai žiūrėjo skeptiškai. Skandinavų požiūris pozityvesnis. Ši diskusija truko ilgai, nes Europos Tarybos posėdyje gruodžio 16 d. klausimas, ar pradėti derybas su Turkija, jau bus sprendžiamas formaliai.

(keliamo į 2 psl.)

Aktualijos

Neteisėtas duomenų apie asmenį rinkimas jaudina ne tik po didinamoju stiklu kasdien galinčius atsidurti Lietuvos piliečius, bet ir šalies vadovą Valdą Adamkų.

Prezidentas V. Adamkus davė pylos teisėsaugos institucijų vadovams ir paragino užkirsti kelią neteisėtam duomenų rinkimui telekomunikacijų keliu.

Generalinė prokuratūra neatnaujins anksčiau nutraukto ikiteisminio tyrimo dėl "Lietuvos telekomo" vykdyto galimai neteisėto duomenų kaupimo. Prezidento V. Adamkaus manymu, prokuratūra galėjo atlikti išsamesnį minėtos bylos tyrimą. Policijos generalinis komisaras Vytautas Grigaravičius savo ruožtu teigia, kad galimybė toliau neleistinai kaupti duomenis ar net klausytis telefoninių pokalbių išlieka.

NATO ekspertai gerai įvertino Lietuvos ginkluotųjų pajėgų reformą. Kaip pranešė Krašto apsaugos ministerija (KAM), ypač gero lapkričio 7–9 dienomis Lietuvoje dirbusios NATO ekspertų delegacijos vertinimo susilaukė krašto apsaugos planavimo sistema, taip pat planai iki 2004 metų daugiau nei 10 proc. karinių pajėgų parengti kaip greitai perdislokuojamas ir save išlaikančias pajėgas.

Lietuvos pajūryje spalio 30–lapkričio 9 dienomis išsėjos 18 Baltarusijos moksleivių iš Gomelio srities Čečerskio miesto ir rajono vidurinių mokyklų. Čečerskio rajonas yra vienas iš labiausiai nukentėjusių Baltarusijos rajonų nuo 1986 m. įvykusios Černobylio atominės elektros (AE) katastrofos.

Dėmesio!

Lapkričio 26 d. (penktadienį) kviečiame į Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos prezidiumo pirmininko gen. J. Žemaičio-Vytauto 50-ųjų žūties metinių minėjimą. 16 val. šv. Mišios Jurbarke Švč. Trejybės bažnyčioje. Po šv. Mišių minėjimas Jurbarke kultūros centre. Koncertuos gen. J. Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras, vadovaujamas V. Versecko.

Atkurto LLKS Kęstučio apyg. taryba

Žinios iš Seimo

Baigiamasis Seimo kadencijos akordas

Šią savaitę savo kadenciją numato užbaigti 2000–2004 m. Lietuvos Respublikos Seimas. Lietuvos Prezidento dekretu naujos kadencijos Seimas šaukiamas lapkričio 15 d. 11 val. Tad teoriškai senasis Seimas dar ir pirmadienį iki 11 val. gali suskubti suorganizuoti kokį trumpąjį posėdį. Nors Seimo vicepirmininkas Č.Juršėnas spaudos konferencijoje sakė esą užbaigiamąjį himną Seimo nariai giedos ketvirtadienį (11 d.) po pietų.

Antradienį Seimas patvirtino 2005 m. biudžetą, kuriame numatyta, kad valstybės pajamos sieks 13,850 mlrd. litų, išlaidos – 15,659 mlrd. litų, o deficitas – 1,809 mlrd. litų. Už tokį 2005 m. šalies pajamų ir išlaidų planą antradienį balsavo 72 Seimo nariai, prieš – 22, susilaikė trys parlamentarai.

Nacionalinio biudžeto pajamos kartu su Europos Sąjungos lėšomis 2005 m. sieks 15,654 mlrd. litų (23,7 proc. bendrojo vidaus produkto), o išlaidos (įskaitant dotacijas ir kompensacijas savivaldybių biudžetams) – 17,463 mlrd. litų.

Tą pačią dieną priimtos ir Seimo statuto pataisos, pagal kurias turės dirbti naujos kadencijos Seimo nariai. Šiomis pataisomis griežtinami reikalavimai įstatymų priėmimui. Įstatymai nuo šiol galės būti priimami tik tuomet, kai Seimo posėdyje dalyvaus ne mažiau kaip pusė visų Seimo narių. Iš viso Seime yra 141 narys. Iki šiol tokio reikalavimo nebuvo, išskyrus specialius atvejus. Seimo nariai privalės dalyvauti visuose Seimo posėdžiuose, – iki šiol jie privalėjo dalyvauti iš anksto numatytų balsavimų metu. Seimo lankomumą kontroliuojančiai Etikos ir procedūrų komisijai pavesta tikrinti, ar parlamentarai pagal paskirtį naudoja jiems skirtas valstybės biudžeto lėšas.

Griežtinami reikalavimai Seimo nariams dalyvauti posėdžiuose, didinamos Etikos ir procedūrų komisijos galios, iš naujo reglamentuojamas Europos reikalų ir Užsienio reikalų komitetų vaidmuo svarstant Europos Sąjungos teisės aktus, patobulintas apkaltos procesas. Teikdami įstatymų projektus, jų autoriai privalės nurodyti, kokią įtaką tai turės kriminogenei situacijai, korupcijai, verslo sąlygoms ir plėtrai.

Viena svarbiausių pataisų numato, kad Nacionalinio saugumo ir gynybos bei Užsienio reikalų komitetų nariais galės būti tik parlamentarai, turintys teisę susipažinti su slapta informacija. Toks reikalavimas buvo

numatytas ir Europos reikalų komiteto nariams, tačiau Seimas jam nepriarė. Bliieka guostis, kad tokie nauji Seimo nariai, kaip paksininkas R.Ačas, negalės dirbti minėtuose komitetuose.

Pabaigai Seimas pasiliko ES Konstitucijos ratifikavimą. Jei nespės jos ratifikuoti ketvirtadienį, bus šaukiamas neeilinis posėdis penktadienį. ES konstitucijos ratifikavimu bus užbaigta Seimo 2000–2004 m. kadencija.

Kairieji ėmėsi postų dalybų

Jau išryškėjo artimiausius ketverius metus Lietuvą valdysiančio ketvertuko kontūrai. Koalicija sudaryta tarp socialdemokratų, socialliberalų, darbiečių ir K.Prunskienės vadovaujamos partijos atstovų. Tikriausiai didesnė ministrų kabineto portfelių dalis teks A.Brazausko ir A.Paulausko koalicijai.

Tėvynės sąjungos frakcija jau sureagavo į A.Brazausko pareiškimus, kad V.Uspaskichas yra kandidatas į ūkio ministrus. TS pirmininkas Andrius Kubilius kreipėsi į Prezidentą V.Adamkų vildamas, kad šis principingai įvertins šią kandidatūrą ir jos netvirtins.

TS frakcija suskubo protestuoti ir prieš valdančiųjų, nebeprisidalijančių valstybės postų, ketinimus įkurti du papildomus komitetus Seime – Audito bei Transporto ir infrastruktūros. A.Kubilius savo pareiškime teigia, kad šie nauji komitetai “nėra susiję su siekiu Seimo darbą padaryti efektyvesnį, bet su noru patenkinti būsimos koalicinės Vyriausybės partnerių ambicijas”.

Neabejojama, kad dabartinis Seimo pirmininkas A.Paulauskas bus perrinktas kito Seimo vadovu – šis postas jam jau pažadėtas koalicijos partnerių. Jo pavaduotoju gali būti ir Seimo pirmininko postą pretenduojantis liberalcentristas R.Šukys.

Kol kas skelbiama, kad didelė dalis Seimo komitetų vadovų postų atiteks darbiečiams ir K.Prunskienės komandai. “Kauno dienos” žiniomis, darbiečiams, kurių gretose daug perbėgėlių iš buvusios R.Pakso komandos, ketinama atiduoti Biudžeto ir finansų, Aplinkos apsaugos, naujai planuojamą Transporto ir infrastruktūros komitetus. K.Prunskienės komandai numatomi Ekonomikos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetai.

Ingrida VĖGELYTĖ

TS pirmininkas dalyvavo ELP vadovų susitikime

(atkelta iš 1 psl.)

Per pertraukas ir užkulisiuose vyko neformalus pokalbis, kurių metu kolegos džiaugėsi Tėvynės sąjungos sėkme rinkimuose. Beje, esu gavęs ir Europos liaudies partijos pirmininko Wilfriedo Martinso sveikinimo laišką. Požymių, kad ne tik Europoje dešinieji stiprėja, yra pakankamai daug. Pavyzdžiui, J.G.Bušo pergalė JAV

prezidento rinkimuose. Žvelgiant į perspektyvą, tai visiems suteikė švelnaus optimizmo. Daug kas turi ambicijų matyti Europoje daugiau dešiniojos dienotvarkės, daugiau iniciatyvos ekonomikos, politikos ir dešiniųjų moralinių vertybių srityse”, – pasakojo Andrius Kubilius.

Parengė
Audronė ŠKIUDAITĖ

Daugelį valdžių sugriaudavo neskaidrios pinigų dalybos

Bręsta asmeninių, o ne nacionalinių ambicijų Vyriausybė

Suformuota valdančioji koalicija. Galima pasveikinti mikliuosius socialdemokratų derybininkus, sėkmingai įgyvendinusių, matyt, pakankamai seniai sukurtą planą. Šiandien dar anksti vertinti kabinetą, jo sudėtį ir programą, tačiau galime jausti būsimosios Vyriausybės “kvapą ir spalvą”. Drįsčiau pavadinti – tai nomenklatūrinės stagnacijos kvapas. Žvelgdamas į derybas ir į tokios koalicijos bei Vyriausybės perspektyvą, galiu pasakyti, kad tai bus asmeninių, bet ne nacionalinių ambicijų Vyriausybė. Permainos ten, kur jos būtinos, ir ten, kur jos nevyko pastaruosius ketverius metus, nevyks ir artimiausius ketverius. Bent tokių iliuzijų neturiu.

Rinkimų vėjais metu Darbo partiją vadinome populistine, o socialdemokratų, jau pakankamai seniai dirbančius Lietuvoje, vadinome tradicine partija, arba valstybininkais. Po rinkimų praėjo visai nedaug laiko, tačiau drįstu tvirtinti, šioje vertinimų srityje įvyko didelių pokyčių. Noriu priminti, kad populistais, pagal apibrėžimą, vadinami tie politikai, kurie kalba žmonėms patinkančius dalykus, daug žada, bet neištesa ir išsižada savo anksčiau pasakytą žodžių. Šiuo požiūriu viešais atsižadėjimais per rinkimus formuluotų antipopulistinių nuostatų socialdemokratų pastarosiomis dienomis visiškai priartėjo prie populistų apibrėžimo. Taigi lipydami koaliciją socialdemokratų kol kas gerokai labiau priartėjo prie darbiečių, nei šie prie socialdemokratų.

Taip pat išryškėjo natūralus dalykas, kurį prognozavome, jeigu į valdžią ateitų Darbo partija ir socialdemokratų, jog bus varžomasi dėl tų ministerijų, kurios susijusios su Europos Sąjungos fondų pinigais. O kitos ministerijos stumdomos vieni kitiems tarsi kokios karštos bulvės. Išryškėja tam tikras nomenklatūrinis bendrumas, siekis užsitikrinti galimybes prieiti prie “lengvų” pinigų. Su tradicine kairiąja ideologija tai nėra kaip nors susijęs faktas. Taigi ir čia būsimai koalicijai ne europietiškieji socialdemokratų primetinėja savo vertybes.

Ar ilgalaikė bus ši koalicija, šiandien sunku pasakyti. Akivaizdu, kad vienintelis tikslas, kaip ir 1992 m., – privatizacija ar “prichvatizacija”. Tik ši kartą europinių pinigų. Kaip rodo Lietuvos patirtis, daugelį valdžių labai greitai sugriaudavo neskaidrios pinigų dalybos. Dar vienas dalykas, kurį galima prognozuoti, kad naujos koalicijos pamatus klibins gresianti naujoji kairiųjų rinkėjų privatizacija ar persikirstymas. Galima spėti, kad artimiausius ketverius metus vyks intensyvioji grumtynė dėl to, kas iš Algirdo Brazausko perims jo tradicinius rinkėjus, planuojant prognozuotiną jo pasitraukimą į pensiją.

Dėl priekaištų Tėvynės sąjungai

Priekaištai, kad mes sugriovėme derybas dėl “vaivorykštės” koalicijos, mūsų nestebina. Kaip žinote, dėl

visko Lietuvoje, kas tik įvyksta, prastai kaltinami konservatoriai. Taip pat ir kalbant apie “vaivorykštės” koalicijos sugriuvimą. Mūsų manymu, realios derybos net nebuvo prasidėjusios. Prieš pradėdant derybas mes siūlėme susitarti dėl “vaivorykštės” veikimo principų: lygiateisiškumo ir lygiavertiškumo. Socialdemokratų siūlė susitarti dėl postų, kad jie galėtų dominuoti ir diktuoti. Kadangi nesutarėme dėl principų, tuo viskas ir pasibaigė: mes likome su principais, socialdemokratų – su postais.

Matyt, teisūs yra tie, kurie sako, kad socialdemokratų “vaivorykštės” perspektyvas palaidojo rinkimų naktį, kai pamatė, kad Darbo partija gavo tik 38 vietas ir tapo nebebaūs, kokie atrodė prieš antrąjį rinkimų turą. Galima sakyti, kad “vaivorykštė” socialdemokratų buvo sąmoningai palaidota apkaltinant konservatorius.

Būsime konstruktyvi ir kieta opozicija, todėl, galima prognozuoti, ne būsime socialdemokratų mėgstami. Manau, kad jie opozicijoje paieškos labiau jiems patinkančių. Ar opozicija bus stipri ir vieninga, priklausys tik nuo to, kaip socialdemokratams seksis ją skaldyti. O tokių pastangų pastaruoju metu matėme.

Kaip Artūro Zuoko laikysena veikia dešiniųjų santykius?

Dešiniųjų vienybė išgyvena tam tikrus išbandymus. Stebime įvairias pastangas supriešinti Tėvynės sąjungą ir liberalcentristus. Gauname iš atskirų liberalcentristų, artimų A.Zuoko aplinkai, pareiškimų, kurių tikslas – išprovokuoti mus atsakyti taip pat labai karštai. Pareiškimų turinys toks pats, kad dėl visko kalta Tėvynės sąjunga. Mes į tokius pareiškimus nesirengiame atsakinėti. Natūralus dalykas, kad socialdemokratų, jau šiandien prognozuodami būsimąjį parlamento veiklą, labai norėtų, kad opozicija būtų susiskaldžiusi. Valdžia norėtų matyti opozicijos nevieningumą ir tam deda daug pastangų. To susiskaldymo sieksime išvengti ir artimiausiu metu strategiškai kalbėsime su liberalcentristais dėl ilgalaikės perspektyvos ir dėl mūsų matomų pavojų opozicijos vienybei.

Dėl socialdemokratų pareiškimų, kad TS programa yra pati brangiausia

Galiu pasakyti, kad socialdemokratų programa kainuos 9 mln. Lt, lygiai taip pat, kaip jie įvardija 6 mln. kainuosiant konservatorių programą. Manau, kad jie net nebandė skaičiuoti. Ir aš 9 mln. paskaičiavau pasižiūrėjęs į lempą. Mūsų programa, su kuria mes ėjome į rinkimus, numatė daug permainingą Lietuvos gyvenimą, kurioms reikėtų ir permainingą valstybės pinigų politikoje. Skirtingai nuo socialdemokratų, mes būtume “mylėję” ne statybas, o investicijas į žmogaus protą ir išmintį. Tam pinigų tikrai reikia.

Andrius KUBILIUS

Ivykiai, komentarai

Raudonųjų oligarchų piramidė

Visi dar pamename, kai A.Brazausko prezidentavimo laikais buvo pastatyta LDDP "piramidė", tai yra visa valdžia nuo apačios iki viršaus turėjo priklausyti tik buvusiai ir naujai nomenklaturai. Nesvarbu, kaip jos nariai besivadintų – socialdemokratais, "darbiečiais" ar "valstiečiais". Visų jų vienintelis rūpestis ir tikslas – turėti valdžią bet kokia kaina. Tam tinka visos priemonės: nuo pasakiškų pažadų, dovanėlių dalijimo iki ciniškų melagysčių... Tačiau ko gi daugiau iš jų laukti. Juk to buvo mokyti Leningrado ir kitose partinėse mokyklose. Dabar mato tikrai vieną dalyką – pinigus. Ypač tuos, kurie ateis iš Europos Sąjungos fondų. Juk ne juokas! Vien Susisiekimo ministerijai atiteks pusė milijardo litų. Todėl tarp raudonosios koalicijos partnerių dėl vadovavimo šiai ministerijai užvirė arši kova. V.Uspaskichas būtinai siekia, kad susisiekimo ministru taptų jo visų pageidavimų vykdytojas Kėdainių meras V.Muntianas. A.Brazauskas nori palikti dabartinį ministrą Z.Balčytį. Tiesa, galimas ir kompromisas. Tokiu atveju V.Uspaskicho proteguojamas V.Muntianas taptų vidaus reikalų ministru. Aršios valdžios postų dalybos visiškai neatsižvelgiant į visuomenės nuomonę, specialistų ir politologų rekomendacijas primena tragikomedią.

Premjeras A.Brazauskas jau pristatė Prezidentui V.Adamkui preliminarų būsimos Vyriausybės narių sąrašą. Nors A.Brazauskas kategoriškai atsisakė pranešti būsimų ministrų pavardes, aišku, kad svarbus ūkio ministro postas atiteks V.Uspaskichui. Beje, A.Brazauskas pripažino, kad Prezidentas nėra patenkintas kai kuriomis kandidatūromis, bet neturįs jokių priekaištų V.Uspaskichui. Tuo tarpu Tėvynės sąjungos lyderis Andrius Kubilius savo pareiškimė išreiškė viltį, kad Prezidentas principingai vertins šią kandidatūrą ir jos netvirtins, nes V.Uspaskichas ne kartą yra painiojęs viešuosius ir privačiuosius interesus ir todėl yra ypač netinkamas vadovauti Ūkio ministerijai, kuri skirstys milijardines Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas.

Svarus žodis tvirtinant naujus ministrus priklausytų Prezidentui. Tačiau taip ma-

no toli gražu ne visi. Štai politologas Vytautas Rubavičius tvirtina, kad smarkiai pasikeitusi Seimo sudėtis keičia ir politinės sistemos pobūdį – valdžių galios santykį. Pasak V.Rubavičiaus, niekam nekyla abejonių, kad daugiausia realios valdžios iki šiol buvo sukaupusi Vyriausybė ir jos vadovas A.Brazauskas. Nueinantis Seimas buvo tik Vyriausybės priedėlis. Dabar, nors ir neužimdamas premjero posto, V.Uspaskichas faktiškai kontroliuos Seimą, kartu ir Vyriausybę. Na, o Prezidentui bus paliktas tik reprezentacinis vaidmuo ir dekoratyvinės funkcijos.

Akivaizdu, kad į valdžią atėjo senų ir naujų raudonųjų nemonklaturininkų klanas. Ir visa tai daroma už rinkėjų ir visuomenės nugaros. Nėra abejonės, kad A.Brazausko, V.Uspaskicho, A.Paulausko ir K.Prunskienės koalicija buvo formuojama ne po rinkimų, o gerokai prieš juos. Tai prorusiška grupuotė, kurios valdymo pasekmes netrukus pajus visa Lietuvos valstybė. Visos prieš rinkimus sektos pasakos apie bendrą frontą prieš populizmą tebuvo neabejingiems savo valstybės likimui piliečiams nuraminti. Iš tiesų buvo rezgamas planas ne tik pasiglemžti ateisiančius iš Europos Sąjungos fondų milijardus, bet ir dar labiau priarti Lietuvą prie Rusijos bambagyslės. Todėl šimtą kartų teisus prof. Vytautas Landsbergis teigdamas, kad vadinamiesiems A.Brazausko socialdemokratams formuojant koaliciją su V.Uspaskicho karjeristų grupuote, Lietuva vėl praranda gerą vardą kaip ir prezidentaujant A.Paksui. Ir naiviai skamba suįžūlėjusių besiriejančių dėl postų koalicijos partnerių samprotavimai, kad susijungus A.Brazausko, A.Paulausko, K.Prunskienės ir V.Uspaskicho partijoms formuojasi normali europietiška kairioji jėga. Tai jokie ne kairieji, o tik viskam pasirengę plėšrūs savanaudžiai, kuriems tautos ir valstybės likimas – paskutinėje vietoje.

Caras Vladimiras neklauso komunisto Genadijaus

Rusijos komunistai ir jų vadas Genadijus Ziuganovas baisiai supyko ar pavaizdavo supykusius, kai pačių bolš-

vikinės 1917 m. revoliucijos eilinių metinių išvakarėse buvo paskelbta, kad kišeninė prezidento Vladimiro Putino Valstybės Dūma, tiksliau, Kremliaus partija "Vieningoji Rusija" ("Jedinaja Rosija") ir jos satelitė imperinė "Rodina", paskelbė, kad artimiausiu metu lapkričio 7-oji nebus valstybinė šventė. Todėl Rusijos komunistų surengtose vadinamosiose šventinėse demonstracijose, be Lenino ir Stalino šlovinimų pylėsi prakeikimai V.Putinui ir "vagių" valdžiai. Mat, anot komunistų lyderio G.Ziuganovo, Rusijoje beliko vienintelė demokratinė partija – Rusijos komunistų partija, nes visa valdžia darosi vis labiau korumpuota ir autoritariška. Kažkodėl G.Ziuganovas, paminėjęs šiuos visiems žinomus dalykus, nepridėjo vieno – ir kagiebinė. Neseniai Vilniuje viešėjęs vienas iš kelių likusių Valstybės Dūmos opozicijos deputatų Vladimiras Ryžkovas pareiškė, kad dabartinė V.Putino valdoma Rusija įgyja "istorinį tęstinumą", tai yra buvusios carinės Rusijos su stipria slaptąja policija (ochranka) ir totalitarinės Sovietų sąjungos bei buvusios Vokietijos "demokratinės respublikos" represinę santvarką, kurioje demokratija egzistavo tikrai teorijoje ir nieko nereiškančioje SSRS konstitucijoje. Pasak V.Ryžkovo, šiandien Rusija laikosi ant trijų banginių: daugiau kaip 700 tūkst. biurokratų, specialiosios tarnybos (t.y. KGB institucijos) ir propagandinės mašinos. Ne tik pagrindiniai Rusijos televizijos kanalai, bet ir vis daugiau kitų informacijos priemonių jau perėjo visiškai Kremliaus kontrolėn. Artimiausiu metu toks pat likimas ištiks ir visą likusią žiniasklaidą. Bus pakartotas Baltarusijos "tėtušio" A.Lukašenkos variantas. Bet blogiausia ir keisčiausia tai, kad tokį autoritarinį režimą uoliai palaiko Vladimiro Putino draugai iš Vakarų. Pirmiausia Prancūzijos prezidentas Žakas Širakas, Vokietijos kancleris Gerhardas Šrioderis ir Italijos premjeras Silvio Berlusconi. Juos visus suvienijo vienas dalykas – neapykanta Jungtinėms Valstijoms kaip galingiausiai dabartinio pasaulio valstybei. Galima sakyti, kad Paryžius, Berlynas ir Roma begėdiškai išdavė ne tik sovietinių laikų disidentus, bet ir paskutiniuosius posovietinius demokratų.

Tačiau grįžkime prie Ru-

sijos komunistų ir jų vado G.Ziuganovo. Jis toks pats veidmainis ir demagogas kaip ir buvę jo pirmtakai SSKP gensekai. Keikdamas oligarchus, "naujuosius rusus" ir kapitalizmą pats "proletarų" partijos vadas važinėja prabangiausiais vakarietiškais automobiliais, dėvi brangiausius kostiumus, o jį saugo netgi daugiau žaliūku nei saugojo Chruščiovą ar Brežnevą.

Dabar G.Ziuganovas paskutiniaisiais žodžiais vanaoja V.Putino sumanytą valdžios reformą – panaikinti tiesioginius gubernatorių rinkimus ir referendumų galimybę. Jau beveik atvirai kalbama, kad V.Putinas, A.Lukašenkos pavyzdžiu, rengiasi būti išrinktas trečiai kadencijai. Patikimi šaltiniai iš Maskvos praneša, kad V.Putinas planuoja rengti prezidento rinkimus ne visuotiniu balsavimu, o Valstybės Dūmoje.

Negęstantis Kaukazo gaisras

Nespėjo Kremlius atsipeikėti po Beslano įkaitų tragedijos Šiaurės Osetijoje, kai suliepsnojo naujas neramumų židinys Rusijos vis mažiau bekontroliuojamame Šiaurės Kaukaze. Šį kartą negėto smurto veiksmai prasiveržė nedidelėje Karačiajų Čerkėsijos Respublikoje. Neramumai prasidėjo spalio 20 d., po to, kai buvo nužudyti septyni verslininkai. Tarp jų ir šalies parlamento narys Rasulas Bogatyriovas. Dar didesnę sumaištį sukėlė akiplėšiška žmogžudystė pačiame Čerkėsijos centre, kai buvo nušautas Karačiajų Čerkėsijos vicepremjeras Ansaras Tebuevas.

Dar praėjusią savaitę keli šimtai įtūžusių žmonių, tarp kurių matėsi ginkluotų ne tik medžiokliniais šautuvais, bet ir "kalašnikovais", šturmavo ir užėmė vyriausybės rūmus ir pareikalavo, kad nedelsiant būtų suimti ir nubausti žudikai. Minia taip pat reikalavo ir prezidento Mustafos Batdyjevo atsistatydinimo. Čerkėsijos gyventojai dar labiau įpyko, kai paaiškėjo, kad parlamento deputatą R.Bogatyriovą ir dar šešis asmenis nužudė prezidento Mustafos Batdyjevo žento Ali Raitovo smogikai jam priklausiusiame vasarnamyje. Beveik visi nužudytieji buvo

akcinės bendrovės "Kavkaz-cement" akcininkai. O šiai bendrovei vadovauja prezidento žentas A. Raitovas. Neabejojame, kad A.Raitovo ir septynių nužudytųjų bendrovės akcininkų konfliktas kilo dėl turto nepasidalijimo. A.Raitovas, turintis galingą užnugarį, nusprendė su niekuo nesidalyti, o konkurentus paprasčiausiai sunaikinti. Netgi Kaukaze, kur tokie dalykai gana įprasti, tokia masinė žmogžudystė – retas reiškinys.

Praėjusį antradienį nužudytųjų giminės po atkaklių paieškų pagaliau rado septynių žmonių žiauriai sudarytus kūnus. Jie buvo sumesti apleistoje šachtoje. Tai perpildė Čerkėsijos gyventojų kantybės taurę. Keli tūkstančiai žmonių, ginkluotų metaliniais strypais ir lazdomis, daužydami ir laužydami viską aplink, nušlavę nedrįsusius pasipriešinti milicininkus, įsiveržė į vyriausybės ir prezidento rūmus. Prezidentui Mustafai Batdyjevui pavyko pasprukti per atsarginį išėjimą. Neabejojama, kad jeigu minia jį būtų sučiupusi, būtų nulinčiavusi.

Tiesa, Karačiajų Čerkėsijos valdžia bandė išsisukinėti ir prisiekinėti, kad kaltieji bus surasti ir nubausti. Netgi pranešė, kad suimti keli asmenys, tarp kurių – milicijos pareigūnai, nežinybinės apsaugos darbuotojai bei privačių firmų apsaugininkai. Prezidentas M.Batdyjevas kone prisiekinėjo, kad dedamos visos pastangos areštuoti jo žentą, bendrovės "Kavkaz-cement" generalinį direktorių A.Raitovą. Tą tvirtino ir Rusijos generalinės prokuratūros valdybos Šiaurės Kaukaze pareigūnai. Į pasipiktinusių žmones kreipėsi ir Rusijos prezidento atstovas pietiniame Rusijos Federacijos regione Dmitrijus Kozakas, žadėdamas griežtai nubausti žudikus. Bet visus labiausiai papiktino Karačiajų Čerkėsijos prezidento M.Batdyjevo pareiškimas, kad jis atsiriboja nuo savo žento A.Raitovo ir netgi tvirtino, jog prieš tris dienas jo dukte padavė prašymą skirtis. Bet visi žino, kad A.Raitovas visą laiką patį prezidentą laikė "savo kišenėje".

Rusijos žiniasklaida įvykius Karačiajų Čerkėsijoje pavadino valstybės perversmu. Tačiau daugelį stebina, kodėl Maskva nepaskelbė jokio oficialaus pareiškimo ar įvykių įvertinimo.

Jonas BALNIKAS

Unikalus paminklas dviejų totalitarinių režimų aukoms

(atkelta iš 1 psl.)

Pirmiausia jis liudija, kad žmonių naikinimo konvejerio ideologai, kūrėjai ir vykdytojai aiškiai suvokė darą sunkų nusikaltimą, paniškai bijojo būti demaskuoti ir sulaukti pelnyto atpildo. Pasmerktųjų žudymas ir aukų palaikų užkasimo vietų slėpimas vertintini kaip pačių nusikaltėlių prisipažinimas. Paminklas tai primena mūsų kartai, primins ir ateinančioms.

Genocido aukos primena

Atpildas nusikaltėliams suvėlavo. Tarptautinis Vilniaus tribunolas 2000 m. savo nuosprendžiu paskelbė: „Visas komunistinės ideologijos atmainas būtina suprasti kaip antihumaniškas totalitarines ideologijas, kurių įkvėpėjų ir vykdytojų padaryti nusikaltimai kelia grėsmę visai civilizui žmogui ir prilygsta tarptautinės bendrijos jau pasmerktai nusikaltėliškai nacizmo ideologijai ir net pranoksta ją mastu ir klastingumu.“ Kolumbariume laikomi aukų palaikai primena gyviesiems, kad žudikai liko nenubausti, kad bet koks totalitarinis režimas dėsningai griebiasi genocido politikos, kuri nedidelei tautai tampa katastrofa. Ir lygiai taip pat patvirtina kitą mūsų gyvenimo realiją – pasukus į Vakarų stiprėja imperatyvus poreikis mokėti oriai išsitekti šiame Žemės lopinėlyje, kurio vardas Lietuva.

Tuskulėnų kolumbariumas yra bene vienintelis tokio pobūdžio paminklas, išskiriantis Vilnių iš kitų Europos sostinių, su akivaizdžiais, nepaneigiamais įkalčiais, patvirtinančiais komunizmo ir nacizmo nusikaltimus žmoniškumui. Tuskulėnuose – 15 tautybių aukos. Iš viso okupanto teismai mirties bausmę skyrė 766 asmenims. Lietuviai sudaro 73 proc. aukų, rusai – 7,3 proc., lenkai – beveik 7 proc., vokiečiai – arti 5 proc. Čia buvo užkasti ir Lietuvos laisvės kovotojai, ir Armijos krajos kariai, ir vokiečių karininkai, dvasininkai. Čekistai į tas pačias duobes vertė ir kriminalinių nusikaltėlių, sovietų ir nacių talkininkų bei asmenų, nusikaltusių žmoniškumui, palaikus. Dar 1998–2000 m. Tuskulėnų aukų įamžinimo komisija ne kartą svarstė aukų kaltės klausimą. Pasigirdavo siūlymų net už-

rašus ant urnų iškalti skirtingus: „teisiesiems“ ir „nusikaltusiems“. Būdamas tos komisijos narys visada neigiau tokius pasiūlymus, nes jų absurdiškumas buvo akiškai vaizdus.

Iš netiesos teisė negali atsirasti

Pirmiausia, vienas iš pagrindinių teisės principų byloja: ex injuria non oritur jus (iš netiesos teisė neatsiranda – lot.). Nepriklausomos valstybės okupacija ir pavergi-

Urnos kolumbariumo nišose

mas, nesvarbu, kokia forma jis bepasireiškė, negali būti teisėtas. Agresoriaus teisė pavergto krašto teritorijoje gali būti vertinama tik kaip genocido politikos įrankis. Todėl sovietinių tribunolų teismų nuosprendžiai nėra pakankamas pagrindas nei komisijai, nei pavieniams valdininkams spręsti apie konkretaus asmens, nagrinėjamo atveju – Tuskulėnų aukos, kaltumą. Tai galėtų atlikti tik nepriklausomas nacionalinis ar tarptautinis teismas.

Antra, būtų fariziejiska svarstyti išlikusių, bet neidentifikuotų kaulų „kalnę“. Nužudytųjų veikos teismą šiuo atveju išspręs Aukščiausiojo Teismo.

Ir trečia, Tuskulėnuose užkastos aukos yra įvertintos kaip dviejų nusikaltėliškų ideologijų – komunizmo ir nacizmo pagimdytų totalitarinių režimų vykdytos genocido politikos pasekmė.

Laikyti Tuskulėnų kolumbariumą tik palaikų kapaviete būtų ir politinė, ir moralinė klaida. Tai esminės svarbos klausimas. Totalitarinių okupacinių režimų papročiai absoliučiai nepriimtini demokratinei visuomenei. Iš tautos istorinės atminties niekada neišnyks pasipriešinimo kovų metais kautynėse žuvusių partizanų palaikų niekini-

mo miestelių aikštėse vaizdai. Bręstančios demokratijos sąlygomis visuomenė gerbia Vakarų civilizacijos tradicijas. Iš nužudytų asmenų ar mirusių bendrapiliečių palaikų nesityčiojama. Tuskulėnuose ši nuostata patvirtinta oriai ir su derama pagarba. Tai ryškus požymis, liudijantis, kad mūsų posovietinė visuomenė keičiasi, tolydžio atsikratydama slogaus okupacinio palikimo ne tik politinėje, bet ir moralinėje erdvėje.

cialūs užsienio valstybių svečiai, turistai.

Ar bus pagerbti kariai savanoriai?

Likčiau neteisis, jei nutylėčiau tai, kas užkliuvo. Pirmiausia pasigedau informacijos. Matyt, jos nespėta parengti iki kolumbariumo atidarymo. Tikriausiai atsirastų vardai ir pavardės ant urnų, kuriose ilsisi atpažintų asmenų palaikai. Tikiuosi, urnos bus išdėstytos numeracijos tvarka. Niekaip nepavyko rasti nei pirmojo Tauro apygardos vado plk. Leono Taučio (Nr.491), nei vokiečių generolo Emilio Justo (Nr.579) urnos. Kolumbariume turėtų būti bent minimalių žinių apie visus identifikuotus asmenis, nužudytus Vilniuje ir užkastos Tuskulėnų parke.

Tačiau labiausiai jaudino karių savanorių pagerbimo klausimas. Matyt, kolumbariumo atidarymo scenarijuje dėl suprantamų priežasčių tai nebuvo numatyta. Gal tai bus padaryta vėliau. Ar ši iškilminga ceremonija galėtų būti laikoma aukų palaikų palaidojimu (čekistai savo aukų niekada nelaidojo, tik užkasdavo kaip maitą), nesiimu spręsti, tačiau ar Lietuvos kariuomenės karininkai, laisvės kovų veteranai, pavyzdžiui, plk. L.Taunys-Kovas, po mirties apdovanotas Vyčio Kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinu, arba tos pačios apygardos štabo viršininkas plk. ltn. V.Bacevičius-Vygandas – Vyčio Kryžiaus 3-iojo laipsnio ordino kavaliereus, nenusipelno kariško pagerbimo pagal statutą? Tikiuosi, kad šis opus klausimas bus išspręstas tinkamu būdu ir priimtinu laiku.

Turime ne tik jausmais, bet ir protu suvokti jau nebeaktualų, bet pamokantį paradokšą: Tuskulėnuose užkastų aukų palaikai po ekshumacijos buvo sukrauti į apelsinų popierdežes ir dar dešimtį metų „kaliniami“ to paties kalėjimo, kur buvo vykdomos egzekucijos, kameroje. Tai buvo anaipol ne finansinis, bet požiūrio į problemą, o tikriausiai – valstybės savigarbos klausimas.

Tuskulėnų memorialo vaidmuo turėtų ypač išryškėti istorinio atminimo puoselėjimo ir pilietinės savimonės ugdymo srityse. Tai verta aptarti diskusijoje.

Edmundas SIMANAITIS

Algimanto Lelešiaus nuotr.

Kur įžiūri emocijas Antanas Šimėnas?

Rugsėjo 18 d. Vilniuje įvyko buvusių politinių kalinių, kalėjusių Vorkutoje, susitikimas, į kurį susirinko 103 žmonės iš įvairių Lietuvos vietų. Pasidalyta prisiminimais, aptarti ateities planai pažiūrėtas videofilmas apie iškilmes minint 1953 m. Vorkutos politinių kalinių sukilimo 50-ąsias metines. Susitikimą organizavo Juozas Butrimas. Ačiū jam už nuotaikingą renginį. Jame be kitų kalbėjusiųjų pasisakė Antanas Šimėnas iš Panevėžio. Savo pasisakyme, kaip ir „Tremtinėje“ išspausdintame straipsnyje, daug dėmesio skyrė Vorkutos politinių kalinių kančioms ir paminklo statybai 1953 m. sukilimui įamžinti istorijai. Norėčiau jo išsakyta mintis patikslinti ir kai ką paaiškinti.

A.Šimėnas straipsnyje „Mūsų mažėja, emocijų daugėja“ („Tremtinys“, 2004 09 30) rašė: „Šios kelionės metu (1992 m. aut.) nutarėme pastatyti paminklą buvusiems Vorkutos politiniams kaliniams. Paminklą sukūrė skulptorius Vidžiūnas (turėtų būti Vladas Vildžiūnas – aut.). Mums talkino vietini „memorialo“ pirmininkas A.Trošinas (turėtų būti Vitalijus Trošinas – aut.). Paminklui pamatus sumūrijau aš kartu su A.Trošino paskirtu žmogumi. O jį sumontav pats autorius.“

Čia reikėtų patikslinti. Paminklo autoriai, kaip būdirga šiai meno sričiai, yra du plačiai Lietuvoje žinomi skulptoriai Vladas Vildžiūnas ir architektas Rimantas Dičius. Skulptorius sukūrė Kristaus Nazariečio figūrą, paminklo detalėmis, konsrukcija ir aplinka rūpinosi architektas. Paminklas išpūdirgas – 7,2 m aukščio ir 3,5 m pločio, galėtų papuošti būkurią Europos valstybės sostinę. Jį pastatyti mintis kilo 1992 m., tada jau jis buvo pastatytas, o daug anksčiau Paminklo atsiradimo istorija yra tokia: „perestrojkos“ laikais Maskvos „Memorialas“ paskelbė konkursą paminklui totalitarizmo aukoms atminti. Buvo pateikti projektai iš Lietuvos, Estijos, Ukrainos, Rusijos. Komisija pasiūlė autoriams paminklus pastatyti pasirinktuose regionuose.

(keliami į 5 psl.)

Kur įžiūri emocijas Antanas Šimėnas?

(atkelta iš 4 psl.)

Atrodo, kad įgyvendintas buvo tik Lietuvos projektas ir paminklas pastatytas Vorkutoje. Pastatymo vietos parinkimą iš dalies lėmė panevėžiečių iniciatyva bei energingas Vorkutos "Memorialo" pirmininkas ir miesto vyr. architektas Vitalijus Trošinas, be kurio pagalbos vargu ar būtų greitai pastatytas paminklas, be to, vėliau gerai prižiūrimas ir populiarinamas. Ne vieną milijoną tuometinių Rusijos rublių kainavusį projektą finansavo Maskvos "Memorialas" per Vorkutos "Memorialą". Kažkiek pinigų surinko ir panevėžiečiai.

Atstovai iš Lietuvos ir Vorkutos vyko į Vidurinės Azijos respublikų karjerus, atrinko granito luitus keturiems paminklo pilonams. Vilniuje jie buvo apdoroti Dailės kombinato akmenskaldu, išlieta Kristaus figūra, pilonus juosianti metalo plokštė, kolonos, koplyčios viršutinė dalis. Visas šis daugiatonis krovynys geležinkelio buvo nugabentas į Vorkutą ir ten sumontuotas.

Didžiulį darbą gaminant paminklą atliko autoriai. Architekto R. Dičiaus sodyboje, Vilniaus Jeruzalės rajone, ne kartą buvo susirinkę vorkutiečiai ir panevėžiečiai, kur be A. Šimėno aktyviai reikėsi ir Romualdas Paplauskas. R. Dičius išsaugojo šūsnis dokumentų ir pabrėžė, kad visas išlaidas pagal pateiktas sąskaitas tvarkingai apmokėjo Vorkutos "Memorialas".

Paminklą reikėjo statyti amžiname įšale, todėl pamatams įrengti į gruntą, po paminklu, buvo įkalti septyni, už jo – devyni šešių metrų ilgio poliai. Ant jų buvo mūrijamas pamatas, vadinamasis rostverkas. Gerai sumūrytas, daug tonų sveriantis paminklas ir šiandien stovi visiškai tiesus.

Ponas A. Šimėnas susitikime pabrėžtinai teigė ir straipsnyje rašė, kad jis pats įkalė polius ir sumūrijo pamatą, padedant vienam pagalbininkui. Statybos technologiją suprantantys žmonės tuo abejoja...

Norėčiau priminti lentos su paaiškinamuoju tekstu pritvirtinimo prie paminklo pilono istoriją. Kaip rašo A. Šimėnas, ant paminklo, nuo kapų pusės, iškalti žodžiai: "Lietuvių tauta liūdi" ir šalia toks pats tekstas lotynų kalba. Iš tikrųjų paminklo fasade iškalta: "Tėvynė Lietuva verkia" ir dešinėje pusėje: "Patria Lituania flet". Paminklo reverse parašyta ne taip, kaip rašo A. Šimėnas: "Lietuvių tauta didžiuojasi", o "Tėvynė Lietuva didžiuojasi", taip pat ir lotyniškai: "Patria Lituania superbit".

2002 m. LR kultūros ministerijos pavedimu lankiausi man gerai pažįstamoje Komijoje, tikrinau tenai esančių penkių paminklų būklę, organizavau jų priežiūrą ir rinkau medžiagą pasams. Pasai buvo pateikti Komi-

jos ASSR kultūros ministerijai, raginant suteikti istorijos paminklų statusą ir rūpintis jų priežiūra.

Nuvykau į Vorkutą. Ilgai žiūrėjau į puikų kūrinių, vienišą stūksantį tundra platybėje. Paminklo kairėje esančios kapinės skendėjo karklų jūroje... Teko ilgai bendrauti su miesto vyriausioju architektu Vitalijumi Trošinu, kadaise buvusiu "ledlaužiu" Vorkutos biurokratijos labirintuose statant šį paminklą. Aš čia pabrėždavau lietuvių nuopelnus šioje epopėjoje. Toks mano požiūris, matyt, V. Trošiną įžeidė.

Atėjo rugpjūčio 1-oji ir prie paminklo, kaip jau tapo tradicija, susirinko vorkutiečiai pažymėti 49-ųjų politinių kalinių sukilimo metinių. Mitinge dalyvavau ir aš, turėjau galimybę pasisakyti. Padėjau gėlių puokštę, perjuostą trispalve juostele. V. Trošinas susirinkusiems lyg tarp kitko pasakė, kad visus nuopelnus statant šį paminklą pasisavino lietuviai. Jo žodžiais, lietuviai čia pasisukinėjo ir išvažiavo, o didelis statybos, medžiagų tiekimo, transporto ir tolesnės paminklo priežiūros rūpestis teko jiems, vorkutiečiams. Štai taip!

Mitinge teko aiškinti net žiniasklaidos atstovams, ką šis paminklas vaizduoja (o jaunimas klausė: "Kto tam za deduška?") (koks ten senelis?), kas jo autoriai ir pastatymo iniciatoriai, kur gimė meninis sumanymas ir t.t. Tapo aišku, kad paminklo įtaiga būtų svaresnė, jei jame būtų iškalta paaiškinamasis tekstas, nurodant ne tik paminklo pastatymo tikslą, bet ir autorius. Tuo pačiu išryškėtų Lietuvos iniciatyva ir indėlis į paminklo statybą, kartu primenant Lietuvos politinių kalinių kančias Vorkutos lageriuose, nes šio fakto daugelis šiandieninių vorkutiečių jau nežino.

Problema buvo aptarta LR kultūros ministerijos tremtinių kapų priežiūros ir istorinio atminimo išsaugojimo komisijos posėdyje ir, pasitarus su paminklo bendraautoriumi architektu Rimantu Dičiumi, nutarta prie paminklo pritvirtinti lentą su atitinkamu tekstu. Suprojektuoti lentą pavesta R. Dičiui. Projektavimo ir gamybos sąmata – 4 tūkst. litų. 2003 m. rugpjūčio 1 d. mitingo, skirto politinių kalinių sukilimo 50-osioms metinėms, metu, dalyvaujant Lietuvos delegacijai, Vorkutos miesto vadovams ir gausiai susirinkusiems, lenta pritvirtinta prie paminklo dešiniojo priekinio pilono. Ji pagaminta iš panašios spalvos granito kaip ir pilonai, dera prie paminklo. Manau, kuo daugiau informacijos, tuo mažiau emocijų, o gal ir ambicijų.

Rimvydas RACĖNAS
1941 ir 1951 m.
Komijos tremtinys

Jaunimas pagerbė partizanų atminimą

(atkelta iš 4 psl.)

1994 m. druskininkiečio Vinco Juškevičiaus iniciatyva netoli ežero, ant kalnelio, buvo pastatytas memorialas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Ant balto marmuro lentelių buvo iškalts pavardės tų, kurių kūnai ilsisi dumbliname ežero dugne. Iki šiol lentelių su pavardėmis buvo 12, šiais metais atsirado dar dvi. O kiek dar nežinomų laisvės kovotojų kūnų guli ežero dugne.

Dešimt metų atmintinų dienų progą buvusių tremtinių organizacijų at-

ninkai ir energija trykštantis Senamiesčio vidurinės mokyklos jaunimas bei mokytojai. Prieš pat renginį prie memorialo dar vieną talką surengė Senamiesčio vidurinės mokyklos 5c klasės mokinukai.

Žuvusiųjų pagerbimo ceremoniją pradėjo A. Laurenčikienės vadovaujamas Druskininkų buvusių tremtinių choras daina "Partizanų motinai". Susirinkusiuosius sužavėjo Senamiesčio vidurinės mokyklos 9b klasės moksleivių (mokytoja E. Skreliūnienė) parengta ir subtiliai atlikta meni-

Prie memorialo žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę

stovai, pavieniai asmenys aptvarkydavo aplinką, atnešdavo gėlių, uždegdavo žvakučių. Tačiau laikui bėgant prie memorialo palaikyti tvarką vien tik visuomenės pastangomis darsi vis sunkiau.

Kiek nelaukta parama atėjo iš Druskininkų miškų urėdijos. Kartu su visuomeninių organizacijų atstovais miškininkai suorganizavo talką aplinkai sutvarkyti. Druskininkų miškų urėdo V. Klimo iniciatyva buvo atnaujintos memorialinės lentelės, padaryti laiptukai, pastatytas suoliukas ir didelė rodyklė, kurią pagamino Druskininkų tarybos narys liaudies meistras V. Dabukas.

Prieš Vėlines prie memorialo pirmą kartą nutarta pagerbti žuvusiųjų atminimą. Iškilnėse dalyvavo žilagalviai laisvės kovų dalyviai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, miški-

nė poetinė kompozicija "Būkit palaiminti". Prie kiekvienos memorialinės lentelės buvo padėta gėlių, uždegta žvakučių, žuvusiųjų atminimas pagerbtas tylos minute. Kalbėjo istorikas V. Valentukevičius, LPKTS Druskininkų skyriaus pirmininkas G. Kazlauskas, Druskininkų miškų urėdas V. Klimas. Skambiomis dainomis renginį užbaigė Druskininkų buvusių tremtinių choras.

Vyresniosios kartos žmonės buvo sujaudinti gražaus jaunimo pasirodymo, skirstėsi neskubėdami.

Stengsimės, kad renginiai prie memorialo žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę taptų tradiciniai ir kad juose toliau pirmu smuiku griežtų mūsų jaunimas.

**LPKTS Druskininkų sk.
pirmininkas
Gintautas KAZLAUSKAS**

Kazlų Rūdos istorikų iniciatyva

Užsietusioje diskusijoje su Švietimo ir mokslo ministerija į savo trečią atvirą laišką ministrui dėl didesnio skaičiaus pamokų, skirtų rezistencijos istorijai bendrojo lavinimo mokyklų dešimtoje klasėse, gavau antrą ministro atsakymą (iš viso buvo keturi Švietimo ir mokslo ministerijos atsakymai). Pateikiu keletą citatų:

"Dėkoju už laišką, kuriame Jūs rašėte apie tai, kad rezistencijos istorijos dėstymui nepakanka pamokų ir pateikėte gražų Kazlų Rūdos mokyklos pavyzdį, kaip ji dalį pilietinio ugdymo pamokų naudoja rezistencijos istorijos dėstymui. /.../

Noriu Jums pranešti, kad siekiami skirti rezistencijos istorijos dėstymui dar didesnė dėmesį, ją papildomai integruvome /.../ į atnaujintą Pilietinio ugdymo programą, kuri visoje Lietuvos mokyklose pradėta dėstyti nuo šių mokslo metų pradžios.

Atnaujinta Bendroji pilietinio ug-

dymo programa buvo patvirtinta šių metų liepos 5 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-1086. Šioje programoje rašoma: "Būtina remtis iškiliausiais faktais ir dokumentais iš Lietuvos valstybingumo, jos rezistencinių kovų, ypač pokario metais, istorijos."

Nors Pilietinio ugdymo naujos programos plane nėra minima rezistencija, ministras palieka mokytojams didelę istorijos faktų, įvykių, dokumentų ir pan. pasirinkimo laisvę.

Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklų istorikai laikosi nuomonės, kad rezistencijos istorijos dėstymas sustiprina emocinį pilietiškumo, patriotiškumo, lietuviybės pradą, sukelia pasididžiavimo didvyriška tautos kova ir kančia jausmą. Ministras Kazlų Rūdos istorijos mokytojų iniciatyvą vadina gražiu pavyzdžiu. Viliamės, kad ir kitų mokyklų istorikai juo paseks.

Algimantas LELEŠIUS

Plunksnočių tragedijos metinėms

Lapkričio plieniniai vėjai ir vėl atskleidžia vieną skaudžiausių Lietuvos kančių istorijos puslapių. Prieš 55 metus, 1949 m. lapkričio 14 d. Plunksnočių miške, Rokiškio r., tariamo miško brolio, pravarde "Maskva", išduoti nuo sovietų kareivių ir vietinių stribų granatų žuvo poetė Diana Glemžaitė-Bulovienė ir penki žiobiškėnai partizanai: Dianos vyras Juozas Bulovas-Iksas, Nežinomas, Antanas Bulovas-Budrys, Petras Indriškevičius-Dainius, Jonas Katelė-Pukas ir Kazys Kirstukas-Mukas.

Šių penkių žuvusių vyrų ir vienos jaunos, nuo sprogimo neatpažįstamai sužalotu veidu, moters kūnai rytojaus dieną buvo numesti ant Juodupės (Rokiškio r.) miestelio grindinio. Nepavyko to meto saugumiečiams sužinoti, kas ši moteris. O tai buvo poetė Diana Glemžaitė-Bulovienė. Ji aktyviai dalyvavo Kupiškio gimnazijos literatūros būrelio veikloje. Be to, buvo Dievo apdovanota ir dailininkės talentu. "Gimnazijoje Diana dažniausia piešdavo juodai, sakydavo, kad pasaulis jai tamsiomis spalvomis matosi", – prisimena poetės klasės draugė Akvilė Marcinkevičiūtė-Balzienė. Studijuodama universitete Diana lankė ir Kauno taikomosios dailės institutą.

Studijos "Pro Patria" režisierius Vytautas Paliulis, rinkdamas archyvuose medžiagą Rokiškio-Dusetų krašto partizanų gimtinėms, mūšių bei žūties vietoms įamžinti, rado poetės D. Glemžaitės pieštą autoportretą ir jos vyro Juozo Bulovo portretą. Portretų kopijas Genocido aukų muziejaus istorikė, Bulovų šeimos atminimo ekspozicijos sudarytoja Virginija Rudienė padovanavo žuvusių brolių partizanų Juozo, Jono ir Antano sesutei Elenai Stasei Bulovaitėi-Žebrienei.

Pagarbos, meilės bei dėkingumo vertas studijos "Pro Patria" režisierius Vytautas Paliulis, vis surandantis svarbių nuotraukų ir dokumentų. Juozo ir Antano Bulovų su ginklais nuotrauką jis surado vieno žiobiškėno girininko, partizanų ryšininko Žumbakio, suimto kitą dieną po Plunksnočių tragedijos (lapkričio 15 d.), byloje, brangų Jono Bulovo įrašą – ryšininkės Lakštutės, medicinos sesers Kazytės Čepukaitės, byloje.

O vieno žuvusio jauno Dobilio būrio partizano byloje, be jo mylimosios medicinos sesers iš Panevėžio, kuri buvo saugumiečių suimta, laiškelių, rado austrų lakūno Hotmanno-Jumbos, žuvusio kartu su 12 Notigalės (Rokiškio r.) partizanų, ant trikampio laiškelio ranka užrašytą adresą. Šiomis dienomis laukiama daugiau žinių iš Austrijos.

Vytautas Paliulis, padedamas žuvusių partizanų Juozo, Jono ir Antano jauniausiojo brolio Stasio Bulovo, atkūrė

kankinto Bulovų šeimos tėvo Pranciškaus, žuvusių trijų brolių partizanų – Antano, Jono ir Juozo bei jo bendražygės poetės Dianos Glemžaitės kryželiai – tai nesurastų, nežinomų, neaplankytų kapų skausmas..."

Bronei Šiupinytei-Medziavičienei nešant 12 degančių žvakučių skaityta: "Amžinos meilės ir tikėjimo žvakė Notigalės būrio partizanų sesers rankose telydi visų žuvusiųjų Lietuvos laisvės gynėjų vėles į Dangaus

Juozo Bulovo portretas

Dianos Glemžaitės autoportretas

Antanas ir Juozas Bulovai

Bulovų tėviškę. Ji nufilmuota kino juostoje "De profundis".

Jauniausias Bulovų sūnus Stasys ant medžio gumbo sukūrė simbolinę kompoziciją iš penkių beržo kryželių bei penkių žvakučių Bulovų šeimos kankiniams atminti. Panevėžio Katedroje, minint Lietuvos kariuomenės įkūrimo 80-metį, Lietuvos laisvės armijos bei partizanų judėjimo 60-metį, Adolfui ir Stasiui Bulovams su sesute Stase Elena Bulovaitė-Žebriene nešant šį brangų simbolį prie altoriaus buvo skaitoma: "Atnešami penki bolševikų teroro aukų kančios ženklai – nu-

tėvynę ir tesuteikia jiems mūsų Atpirkėjas Jėzus Kristus amžiną džiaugsmą, šviesą ir ramybę."

Plunksnočiuose paminkloaugininkės Rimos Čypienės rūpesčiu prie atstatyto bunkerio, partizanų žūties vietoje, Rokiškio savivaldybė pastatė atminimo kryžių. Čia lankosi Stasys ir Adolfas Bulovai su sesute Elena, prižiūri bunkerį.

Nesulaikoma laiko upė vis tolyn plukdo tėvynės kančias, patirtas kruvinos okupacijos metais. Išlieka tik skaudūs prisiminimai. Liūdna, kad daug Lietuvos sūnų ir dukterų

nesulaukė skaisčiai nušvitusios Laisvės saulės. Tačiau džiugu, kad jie savo gyvenimą įprasmino pačia tauriausia meile Dievui, Tėvynei, artimui ir kad išsipildė D. Glemžaitės viltis:

*O juk bus dar diena,
kai pro vėliavų plazdantį mišką
Baltas Vytis pakils
ir padangėj aukštoj suspindės.
Mūsų kraujas giedos
pro gimtinės velėną ištryškęs,
Ir ant kapo nykaus
šviesios taurės lelijų žydės.
("Mes mokėsime numirti II",
1949 08)*

Irena Janina
VAIČEKAIKAITĖ

Paminėtos Petro Jakšto gimimo metinės

Spalio 28 d. Rokiškio viešosios bibliotekos salėje įvyko konferencija, skirta Lietuvos kariuomenės vyriausiojo štabo majoro, karinės spaudos darbuotojo, bibliofilo Petro Jakšto 105-osioms gimimo metinėms.

Petras Jakštas – žymi tarpukario Lietuvos asmenybė. Jis gimė 1899 m. spalio 28 d. Stramilių k., Panemunėlio valsč., Jono Jakšto ir Emilijos Tučiūtės šeimoje. Buvo vyriausias iš keturių vaikų. Lankė Rokiškio dviklasę mokyklą. Mokėsi Petrapilio vyrų gimnazijoje prie Šv. Kotrynos bažnyčios, baigė 6 klases. 1920 m. įstojo į Lietuvos karo mokyklą, ją baigęs paskirtas į 7-ąjį pulką. Mokėsi Klaipėdos suaugusiųjų gimnazijoje, studijavo Kauno universitete.

1923 m. vaduojant Klaipėdą, vadovavo sukilėlių būriui. Tvarkė Dauguvos fronte žuvusių savanorių kapus ir žuvusių karių kapus Lietuvoje.

1932 m. buvo nutarta Červonkos kapinėse pastatyti paminklą. Majoras Petras Jakštas, skulptorius Stanislauskas, keli kareiviai atvažiavo į Eglainę ir ėmėsi darbo. Samdė vietinius darbininkus, naudojo vietinę medžiagą ir per tris savaites pastatė paminklą. Spalio 2 d. atvyko Lietuvos ir Latvijos karo vadovybė, Ilukštos, Rokiškio, Zarasų apskričių vadovai, visuomeninių organizacijų atstovai, daug vietinių gyventojų. Paminklą pašventino Subatos kunigas Stulginskas.

1934 m. nuspręsta Kaune statyti paminklą Nežinomam kariui. Petras Jakštas parašė savo draugo Kazimiero Kupšano pristatyti į Noreikių stotį nežinomo kareivio palaikus iš Červonkos. 1934 m. lapkričio 23 d. pašventintas Nežinomo kario paminklas Kaune.

Petras Jakštas visur pasižymėjo kruopštumu, darbštumu, kuklumu.

Pokario metais slapstėsi įvairiomis pavardėmis. 12 metų gyveno Rygoje. Tik aprimus areštams, trėmimams apsigyveno Šilutėje. P. Jakštas parašė keletą knygų apie Šilutę. 1988 m. lapkričio 14 d. mirė. Palaidotas Šilutės kapinėse.

P. Jakštas turėjo didelę vertingą biblioteką, buvo sukaupęs rankraščių, parašęs

Prof. Domas Kaunas Rokiškio viešojoje bibliotekoje

daug straipsnių. Po jo mirties rasti rankraščiai specialistų įvertinti ir perduoti Vilniaus universiteto bibliotekai.

Rokiškio viešosios bibliotekos direktorė Alisija Matiukenė ir darbuotojai mjr. Petro Jakšto 105-ųjų gimimo metinių proga išleido pačių parengtą knygą "Atsiminimų tėkmėje. Stramiliai-Rokiškis-Sankt Peterburgas". Vienai Rokiškio gatvei suteiktas P. Jakšto vardas.

Konferencijoje dalyvavo Lietuvos mokslų akademijos narys ekspertas, Vilniaus universiteto profesorius Domas Kaunas, generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos mokslo centro viršininkas plk. lt. Gintautas Surgailis, Šilutės Fridricho Bajoraičio viešosios bibliotekos direktorė Dalia Užpelkienė, Rokiškio vicemeras, Petro Jakšto sūnus Petras Jakštas, giminaitė Danutė Gaškaitė, Karo akademijos kariūnai, daug jaunimo.

Daugeliui svečių buvo įteiktos knygos, o prie kavos puodelio prisiminta mjr. P. Jakšto veikla, jo brolis Vytautas Jakštas, partizanas, žuvęs 1945 m. sausio 9 d. Nutarta kitais metais paminėti 60-ąsias žūties metines ir įamžinti Vytauto Jakšto atminimą.

Feliksas
MAŽEIKIS

Dėmesio!

Lapkričio 14 d. kviečiame į Plunksnočių mišką (Rokiškio r.) vyksiantį atstatyto partizanų bunkerio ir paminklinio kryžiaus pašventinimą. 9.30 val. šv. Mišios Žiobiškio (Rokiškio r.) bažnyčioje. Po jų bunkerio ir kryžiaus pašventinimas Plunksnočių miške ir konferencija Žiobiškio kultūros namuose.

Vytautas SIMONAVIČIUS

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Kautynėse su Aukštaitijos sribais

Povilo Švelniko-Voldemaro vadovaujamas partizanų būrys buvo plačiai žinomas Aukštaitijoje. Jį sudarė apie 200 partizanų. Jam priklausiau ir aš su Petru Pipiru. Būrys veikė Želvos, Purnės, Giedraičių, Ambražiškių, Molėtų bei Dubingių apylinkėse. Vyrai drausmingi, sumanūs ir patikimi. Apie drausmę galiu pasakyti: kai stovykla išsikėlė už Dubingių, įsikūrė Liudgardos kaime, prie Žverno ežero, nieko niekam nesakęs nubėgau į ežerą išsimaudyti. Už tai iš vado Povilo Švelniko-Voldemaro gavau pastabą. Vakara, prieš išvykstant atlikti užduotį, skyrininkai suskaičiuodavo partizanus ir pranešdavo vadovybei. Stovyklose buvo pastatoma sargyba. Praeiti pro ją be slaptažodžio, kuris buvo duodamas tik vienai parai (vėliau – keičiamas), niekas negalėdavo.

Kaip vėliau sužinojome, būryje buvo infiltruoti net trys agentai. Vienas jų, atseit, vokietais (kalbėjo tik vokiškai) sakė mokąs taisyti ginklus ir juos tobulinti. Visi trys iš būrio buvo pašalinti.

1945 m. antroje birželio pusėje naktį buvo surengtas tolimas žygis, kuris jau paryčiais baigėsi mūsų Jaurų kaime. Nuo Jaurų iki Giedraičių buvo tik 4 km. Pirmoje troboje prie miško buvau ir aš. Skubėjome pietauti ir nedelsdami išėjome. Miško pakraštyje partizanai pasislėpė ir pradėjo stebėti horizontą. Ilgai laukti neteko – pamatėme ateinančią baltai apsirengusią moterį ir septynis sribus. Mes nelaukėme – sukalo keli kulkosvaidžiai, automatai, nuaidėjo šūviai. Sribai taip pat atidengė ugnį. Prasi-

Povilas Švelnikas

dėjo tikras pragaras, kuris truko apie pusvalandį. Povilas Švelnikas-Voldemaras už mūsų, dešinėje pusėje, iš pistoleto šaudė į viršų. Taip jis drąsino kovotojus kviesdamas atsišaudyti. Atbėgęs ryšininkas liepė trauktis. Atitraukėme, ir mišku, pievele, pagal Vėtros komandą per Zanėnų vieškelio kalnelį atbuli pradėjome bėgti. Nubėgę daugiau kaip tris kilometrus, susėdome atsikvėpti. Bėgdami į Kazokų ir Šeštokų miškus pamatėme sribus, vieškeliu grįžtančius į Molėtus. Gailėjomės, kad mes nuo jų buvome per toli. Jei arčiau, būtume "palydėję".

Partizanai iš šių kautynių grįžo sveiki, nė vienas nebuvo sužeistas. Nebuvo girdėti kalbų, kad būtų žuvę civiliai gyventojai, o apie sribus kalbėta įvairiai. Mūsų dalyvavo ir drąsiai kovėsi partizanai: Petras Pipiras (miręs), Steponas Kuzmickas, Pranas Mackonis, Jonas Trimonis, Grikenis (miręs). Apie žuvusius partizanus, kuriuos pažinojau, renku informaciją ir perduosiu asmenims bei įstaigoms, kad įamžintų jų atminimą.

Būtų apmaudu, jei plačiau neparašyčiau apie Povilą Švelniką-Voldemarą.

Gimė 1913 m. Ukmergės aps. Želvos valsč. Lelikonių kaime. Tėvai savo sūnui diegė partiotizmo pradmenis, auklėjo krikščioniškai ir dorovingai. Nuo pat pirmųjų sovietų okupacijos dienų jis įsitraukė į partizanų kovą. Ankstyvą 1945 m. pavasarį sudarė partizanų būrį (apie 200 vyrų), kuriems vadovavo. Tame būryje buvo visas mūsų krašto jaunimas. Šis bebaimis, narsus kovotojas prieš būsimas kautynes vadamams ir eiliniams partizanams duodavo konkrečias užduotis, kaip kovoti, kada pasitraukti, padrašindavo juos. Laisvalaikiu jaunus partizanus jis mokė, kaip sprogdinti granatą, šaudyti iš kulkosvaidžio. Po Jaurų kautynių savo būrį paleido į smulkesnes grupes. Pabuvęs mažesniame būrelyje Šeštokų miške, atsisveikino su kovos draugais ir išvyko į Želvos bei Purnės apylinkes.

Ankstyvą 1946 m. rudenį, padaugėjęs išdavikų, jis buvo apsuptas ir sunkiai sužeistas. Sribai nuteisė mirties bausme. Ją vėliau pakeitė į 20 metų kalėti sustiprinto režimo lageriuose. Irkutsko lageriuose iškentėjo nuo 1946 m. gruodžio 14 d. iki 1957 m. balandžio 20 d. Susipažinęs su tremtine, sukūrė šeimą, sulaukė vaikų. Nors gyvendamas ne Lietuvoje (Latvijoje), niekada tėvynės neišsižadėjo. Mirė 1996 m. rugsėjo 13 d. Rygoje. Kaišiadorių mero bei savivaldybės iniciatyva velionio palaikai parvežti į Lietuvą ir garbingai palaidoti Kaišiadorių r. Novasodų kapinėse.

Talkos jau būtinybė

LPKTS Šiaulių sk. tarybos nariai gražiai tvarko ir prižiūri tremtinių bei politinių kalinių kapines. Čia kiekvieną pavasarį ir rudenį organizuojamos kapinių priežiūros talkos.

Spalio 22 d. buvo sukviesta eilinė talka. Joje aktyviai dalyvavo skyriaus pirmininkas Vytautas Deveikis, Šiaulių apskrities koordinatūros Klemensas Arlingevičius, tarybos nariai: Stasys Tautavičius, Valerija Jakubauskienė, Valentinas Kemešis, Aldona Valiušienė, Bronius Kazlauskas ir kiti.

Mirusiųjų pagerbimo die-

Prieš pradėdant tvarkymo darbus

ną skyriaus pirmininko pavaduotojas kultūros reikalams Vladas Ravka kapinėse surengė minėjimą. Buvo skai-

tomos eilės, meldžiamasi už čia palaidotus mirusiuosius.

Donatas JANUŠKEVIČIUS

Vytautas Jesilionis
1931–2004

Gimė Kaune, Panemunėje. Mokėsi Mokytojų seminarijoje. Už dalyvavimą pasipriešinyje komunistinei santvarkai 1947 m. areštuotas. Karo tribunolo nuteistas 10 m. kalėti. Kalėjo Stavropolio krašte. 1954 m. išsiųstas pas tėvus į Irkutsko sr., Usoljės r., Taljano k. 1958 m. su žmona grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Rokuose. Dirbo vyr. buhalteriu. Užaugino sūnų ir dukterį.

Palaidotas Kauno Žemųjų Šančių kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnų, dukterį.

Jadvyga Remienė
1914–2004

Užaugo Kaune. 1941 m. kartu su mama, vyru ir dukrele ištremta į Altajaus kr., Gorno Altaiską. Vyras buvo nuteistas kalėti Irkutsko kalėjime ir 1951 m. sušaudytas. 1952 m. Jadvyga su dukrele ir mama slapta grįžo į Lietuvą, slėpėsi pas gimines Kaune. Tačiau po kelių mėnesių buvo suimtos ir kartu su mama trims metams įkalintos Kauno kalėjime. Vėliau grąžintos į Sibirą. Dukrė liko giminių globai. 1957 m. grįžo į tėvynę. Gyveno pas dukterį Vilkiroje. Buvo aktyvi LPKTS Vilkijos sk. narė.

Palaidota Vilkijos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį ir artimuosius.

LPKTS Vilkijos skyrius

Julijonas Butkus
1937–2004

Gimė Kačaičių k., Kretingos r., ūkininkų šeimoje. Mokėsi Budrių pradinėje mokykloje. 1948 m. tėvus ištrėmė, o 11 metų Julijonas pabėgo. Jį užaugino svetimi žmonės. Vedė, užaugino sūnų ir dukterį. Nuo 1960 m. apsigyveno Palangoje ir iki pensijos dirbo statybinėse organizacijose. Buvo LPKTS Palangos sk. narys.

Užjaučiame šeimą.

LPKTS Palangos skyrius

Feliksas Poškaitis
1931–2004

Gimė Baukių k., Čekiškės valsč., Kauno aps. 1948 m. su šeima ištremtas į Igarką. Dirbo lentpjūvėje gaterininku. Vėliau persikėlė į Nazarovo mst., Krasnojarsko kr. Vedė tremtinę. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Užaugino du sūnus.

Palaidotas Šilalės r. Didkiemio kapinėse.

Užjaučiame žmoną ir sūnus su šeimomis.

LPKTS Šilalės skyrius

Vincas Rukas
1942–2004

Gimė Ripelialaukio k., Ignalinos r., ūkininko šeimoje. 1949 m. kovo 5 d. kartu su tėvais ištremtas į Irkutsko sr. Kuitūno r. Ten lankė mokyklą ir baigė 8 klases. 1957 m. iš tremties grįžo į gimtąjį rajoną. Baigęs vairuotojų kursus dirbo įvairiose organizacijose.

Užaugino dvi dukteris ir sūnų.

Palaidotas Palūšės kapinėse.

Užjaučiame žmoną, dukteris, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Ignalinos skyrius

Kviečiame

Lapkričio 19 d. (penktadienį) 12 val. Šv. Mykolo Arkan-gelo (Igulos) bažnyčioje, Kaune, bus aukojamos šv. Mišios už buvusią partizanę, karę savanorę Birutę Mažeikaitę-Ramanauskienę, minint jos 80-ąsias gimimo metines ir už partizanų vadą generolą Adolfą Ramanauską-Vanagą.

Po šv. Mišių iškilmingas minėjimas LK Kauno įgulos karininkų ramovėje (Mickevičiaus g. 19, Kaunas). Tel. pasiteirauti: (8-698) 81479.

TREMtinys

SL289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopytė

Lit. redaktorė - Jolita Navickienė
Korektorė - Dalia Maciukevičienė
Tech. redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1,20 Lt

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>